

Załącznik do Uchwały Nr 32./2022

Zarządu Banku Spółdzielczego w Nowym Targu

z dnia 25.02.2022

weryfikacja :

Uchwała Nr 69/2024

Zarządu Banku Spółdzielczego w Nowym Targu

z dnia 9.05.2024

Załącznik do Uchwały Nr 29/2022

Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Nowym Targu ..

z dnia 25.03.2022

weryfikacja :

Uchwała Nr 56/2024

Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Nowym Targu ..

z dnia 20.05.2024.

Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Nowym Targu

Spis treści

I. Postanowienia ogólne	2
II. Podstawowe definicje	2
II. Zasady polityki Banku w zakresie ryzyka	5
III. Organizacja i struktura zarządzania ryzykiem	8
IV. Profil ryzyka Banku – aktualna i docelowa struktura ryzyka	12
IV. Mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko	12
V. Kontrola wewnętrzna	14
VI. Kultura ryzyka	16

* weryfikacja 2022

* weryfikacja 2024

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Niniejsza „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Nowym Targu ” nazywana dalej „Strategią” określa podstawowe założenia i cele, a także organizację systemu zarządzania ryzykiem w Banku

§ 2

1. Niniejsza Strategia określa w szczególności:
 - 1) zasady polityki Banku w zakresie ryzyka,
 - 2) organizację i strukturę zarządzania ryzykiem,
 - 3) profil ryzyka - aktualną i docelową strukturę ryzyka, apetyt/tolerancję na ryzyko,
 - 4) zasady kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem.
2. Niniejsza Strategia pełni jednocześnie rolę strategii w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w rozumieniu Rekomendacji M wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego.

§ 3

Podstawą do opracowania Strategii są zapisy:

- 1) postanowień prawa, w tym Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i innych rozporządzeń wykonawczych,
- 2) rekomendacji nadzorczych wydanych przez KNF lub Europejski Urząd Nadzoru Bankowego dotyczących systemu zarządzania ryzykiem, w tym
 - a) „Wytyczne w sprawie zarządzania wewnętrznego” (EBA/GL/2017/11) – wydane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego 21.03.2018r.;
 - b) „Wytyczne dotyczące testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje” (EBA/GL/2018/04) wydane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego 19.07/2018r.;
- 3) „Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” - wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 r.
- 4) Zasady Ładu wewnętrznego – Rekomendacja Z *
- 5) Rekomendacji H *
- 6) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;*

II. Podstawowe definicje

§ 4

1. Stosowane w niniejszej Strategii skróty i oznaczenia dotyczące odpowiednich organów i komórek organizacyjnych oznaczają:

- 1) **Bank** – Bank Spółdzielczy w Nowym Targu
- 2) **Bank Zrzeszający** – Bank Polskiej Spółdzielczości SA
- 3) **EUNB** – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego,
- 4) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego,
- 5) **komórka ds. ryzyka** - stanowisko ds. ryzyk i analiz
- 6) **komórka ds. zgodności** – stanowisko ds. zgodności

- 7) **komórka ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności** - stanowiska analityków kredytowych i monitoringu
- 8) **Rada Nadzorcza** – Rada Nadzorcza BS w Nowym Targu
- 9) **Zarząd** – Zarząd BS w Nowym Targu

3. Stosowane w niniejszej Strategii pozostałe skróty, oznaczenia i pojęcia są następujące:

- 1) **Apetyt na ryzyko** – poziom ryzyka, jaki zamierza ponieść Bank. Im większa tolerancja ryzyka Banku, tym więcej ryzyka zaakceptuje on w celu osiągnięcia korzyści finansowych ze swojej działalności,
- 2) **Zdolność do ponoszenia ryzyka** - oznacza maksymalny poziom ryzyka, jaki Bank jest w stanie przyjąć, biorąc pod uwagę bazę kapitałową, możliwości zarządzania ryzykiem i mechanizmy kontrolne oraz ograniczenia regulacyjne
- 3) **Tolerancja ryzyka** – apetyt na ryzyko alokowany na poszczególne czynniki danego ryzyka,
- 4) **ład wewnętrzny** – system zarządzania bankiem, organizacja banku, zasady działania, uprawnienia, obowiązki i odpowiedzialność i odpowiedzialność oraz wzajemne relacje Rady Nadzorczej, zarządu i osób pełniących kluczowe funkcje w banku określone w statucie banku oraz przyjętym w banku zhierarchizowanym systemie regulacji wewnętrznych (strategii, polityk, procedur, instrukcji i in.
- 5) **Konflikt interesów** - okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Banku i interesami pracownika, z uwzględnieniem obowiązku działania przez pracownika w sposób rzetelny, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Banku. Powstaje w szczególności, gdy pracownik posiada obiektywny powód, aby preferować interes własny lub osoby trzeciej w stosunku do interesów Banku.
- 6) **Powiązanie personalne** – takie rodzaj powiązania, który może rodzić ryzyko konfliktu interesów pracownika/członka organu Banku z racji posiadania relacji pozasłużbowych z innym pracownikiem/członkiem organu Banku. W szczególności za powiązania personalne w Banku rozumie się więzi o charakterze małżeńskim, pozostawanie we wspólnym pożyciu, bycie krewnym lub powinowatym w linii prostej.

4. Definicje rodzajów ryzyka stosowane w Banku :

- 7) **Ryzyko kredytowe** – ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.
- 8) **Ryzyko koncentracji** – zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.
- 9) **Ryzyko rezydualne** – część ryzyka kredytowego wynikająca z mniejszej niż założona skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego.
- 10) **Ryzyko biznesowe** – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.
- 11) **Ryzyko wyniku finansowego** – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

- 12) **Ryzyko rynkowe** – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku).
- 13) **Ryzyko stopy procentowej** (ryzyko ogólne stóp procentowych w portfelu bankowym)– część ryzyka rynkowego, ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych (dotyczy również pozycji zabezpieczających te pozycje).
- 14) **Ryzyko operacyjne** – możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procedur (procesów) wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne. Zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego do ryzyka operacyjnego zalicza się ryzyko prawne, natomiast nie obejmuje ono ryzyka reputacji oraz ryzyka strategicznego, w tym **Ryzyko modeli** – potencjalna strata, jaką może ponieść bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli (art. 3 ust. 1 pkt 11 Dyrektywy UE nr 36/2013).
- 15) **Ryzyko płynności** – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub oddziału instytucji kredytowej lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia straty
- 16) **Ryzyko finansowania** – część ryzyka płynności, będąca zagrożeniem niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
- 17) **Ryzyko braku zgodności** – skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.
- 18) **Ryzyko utraty reputacji** - ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną;
- 19) **Ryzyko strategiczne** – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.
- 20) **Ryzyko nadmiernej dźwigni** - zdefiniowane w art. 4 ust. 1 pkt 94) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, tj. ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.
- 21) **Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)** – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie banku.
- 22) **Ryzyko ESG-**
oznacza możliwość negatywnego finansowego wpływu na Bank, wynikającego z bieżącego lub przyszłego wpływu czynników ESG na klientów/kontrahentów (EBA/GL/ 2020 06), gdzie czynniki ESG są to czynniki związane z ochroną środowiska (w tym wpływ zmian klimatycznych lub transformacji do zrównoważonej gospodarki), polityką społeczną lub ładem korporacyjnym.

23) Ryzyko systemów IT-

Część ryzyka operacyjnego - niepewność związana z prawidłowym, efektywnym i bezpiecznym wspieraniem działalności banku przez jego środowisko teleinformatyczne w szczególności ryzyko IT należy rozpoznawać w kontekście zagrożeń oraz podatności istniejącego komponentu lub grupy komponentów środowiska teleinformatycznego i wpływu tych relacji na bezpieczne funkcjonowanie infrastruktury teleinformatycznej i procesów z nią związanych oraz bezpieczeństwa danych wykorzystywanych dla potrzeb działalności banku oraz do świadczenia usług dla klientów. Z pojęciem ryzyka IT związane jest **cyberbezpieczeństwo** rozumiane jako odporność systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług oferowanych przez te systemy. (Metodyka BION)

II. Zasady polityki Banku w zakresie ryzyka

§ 5

Ogólne cele polityki Banku w zakresie ryzyka

1. Bank powinien skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.
2. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:
 - 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko,
 - 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

§ 6

Narzędzia realizacji polityki Banku w zakresie ryzyka

1. W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd:
 - 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami,
 - 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem,
 - 3) opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.
2. Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd w formie polityk/zasad.
3. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym ocenia efektywność realizacji polityk/zasad, o których mowa w ust. 2.

§ 7

Struktura organizacyjna

1. Struktura organizacyjna Banku powinna umożliwiać skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka, zarówno na poziomie komórek odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem, jak i na szczeblu organów Banku, a także jednostek biznesowych i ich wsparcia.

2. Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku powinny **być uzasadnione i dobrze zaplanowane**, z uwzględnieniem konieczności dokonania przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych i procedur w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z funkcjonującymi rozwiązaniami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Zarząd i pracownicy znają zakresy zadań poszczególnych komórek i jednostek związane z zarządzaniem ryzykiem, znają również zasady zarządzania ryzykiem i stosują je w codziennej pracy.
4. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku.
5. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, odpowiednio do ich zadań.
6. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pracownikami i/lub jednostkami organizacyjnymi lub konfliktom personalnym pomiędzy pracownikami.
7. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie powinni łączyć odpowiedzialności za nadzór nad zarządzaniem danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko.

§ 8

Narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem

1. Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem.
2. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym wymienionych w niniejszej Strategii.

§ 9

System informacji zarządczej

1. Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne aktualnej informacji o ryzyku zidentyfikowanym w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.
2. Organizowanie i nadzorowanie systemu informacyjnego w zakresie poziomu ryzyka zapewniającego Radzie Nadzorczej, Zarządowi i innym osobom kierującym Bankiem doływy informacji, w odpowiedniej postaci i na czas realizowane jest przez Prezesa Zarządu *

§ 10

Zarządzanie zasobami ludzkimi

1. Bank wdraża i realizuje procesy zarządzania zasobami ludzkimi, obejmuje to:
 - 1) sporządzanie planów kadrowych/planów zatrudnienia, planów urlopów,
 - 2) sformalizowany proces zatrudniania, oceny i awansu zawodowego pracowników uwzględniający ich kompetencje i zasady etyki zawodowej,
 - 3) odpowiednią politykę szkoleń,
 - 4) odpowiednie zasady motywowania i wynagradzania,
 - 5) mechanizmy zapewnienia ciągłości działania w sytuacjach nieobecności pracownika lub odejścia z pracy,

- 6) sprawozdawczość wewnętrzną dotyczącą spraw kadrowych, w tym: fluktuacji zatrudnienia, absencji, urlopów, wykorzystania czasu pracy.
2. Procesy zarządzania zasobami ludzkimi realizowane są zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi (Polityka kadrowa).
3. Bank sporządza i stosuje odpowiednią politykę wynagrodzeń dla poszczególnych kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, obejmującą wynagrodzenia i uznaniowe świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 73 rozporządzenia nr 575/2013 (Polityka wynagrodzeń).

§ 11

Kultura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Kierownictwo wszystkich szczebli jest odpowiedzialne odpowiednio do swoich kompetencji i zadań za budowę kultury organizacyjnej nastawionej na zapobieganie wzrostowi zagrożeń ryzyka.
2. Narzędzia budowy kultury organizacyjnej stosowane w Banku obejmują:
 - 1) odpowiednie zachowania i postawa kierownictwa banku, tzw. „przykład z góry”,
 - 2) ogłoszenie i egzekwowanie zasad etycznego działania,
 - 3) odpowiednie, jednoznaczne komunikowanie celów,
 - 4) jasne przypisanie pracownikom zadań i celów,
 - 5) szkolenia i promowanie dzielenia się wiedzą,
 - 6) ustalenie zasad oceny działalności pracowników, w tym promujące odpowiedzialność i rzetelność, również rzetelne raportowanie o stratach,
 - 7) właściwa organizacja w zakresie podejmowania decyzji,
 - 8) delegowanie uprawnień i odpowiedzialności na niższe szczeble.

§ 12

Proces zarządzania ryzykiem

1. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:
 - 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
 - 2) **pomiar ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar;
 - 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
 - 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchylenia realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
 - 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,

- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

III. Organizacja i struktura systemu zarządzania ryzykiem

§ 13

Zadania systemu zarządzania ryzykiem

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez bank działalności.

§ 14

1. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:
 - 1) **pierwsza linia obrony** (zarządzanie ryzykiem na pierwszym poziomie) - którą stanowi bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka;
 - 2) **druga linia obrony** (zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie) - którą stanowi działanie komórek ds. ryzyka, niezależne od pierwszej linii obrony,
 - 3) **trzecia linia obrony** - którą stanowi audyt wewnętrzny, realizowany przez SSO.
2. Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:
 - 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem polegającym na stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka przez pierwszą linię obrony, jest niezależne od zadań pierwszej linii obrony,
 - 2) realizacja procesu zarządzania ryzykiem w ramach zadań drugiej linii obrony, jest niezależna od funkcjonowania pierwszej linii obrony.

§ 15

Organy i komórki uczestniczące w systemie zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza, w tym Komitet Audytu;
- 2) Zarząd,
- 3) Prezes Zarządu,
- 4) komórka ds. ryzyka - stanowisko ds. ryzyk i analiz
- 5) komórka ds. zgodności – stanowisko ds. zgodności
- 6) komórka ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności - stanowiska analityków kredytowych i monitoringu
- 7) audyt wewnętrzny (realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS,
- 8) pozostałe komórki i jednostki Banku.

§ 16

Zaangażowanie Rady Nadzorczej i Zarządu w nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem

Organy Banku, w tym Zarząd, Rada Nadzorcza i jej Komitet Audytu, biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami ryzyka, oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów, a także podejmowanie niezbędnych działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenia na ryzyko.

§ 17

Zadania Rady Nadzorczej

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym również nadzór nad adekwatnością i skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji
2. Rada Nadzorcza zatwierdza strategię działania Banku, zasady stabilnego i ostrożnego działania Banku, a także apetyt/tolerancję na ryzyko.
3. Rada nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku.
4. Rada Nadzorcza przyjmuje odpowiednie informacje sprawozdawcze i wyniki kontroli wewnętrznej, na ich podstawie podejmuje decyzje o potrzebie podjęcia działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenie na ryzyko, w tym o dokonaniu rewizji niniejszej Strategii.
5. Rada Nadzorcza nadzorując ryzyko operacyjne szczególną uwagę poświęca zagadnieniom bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, w tym:.
 - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
 - 2) procesu tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 3) zarządzaniu elektronicznymi kanałami dostępu,
 - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
 - 5) zapewnieniu adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 6) zarządzaniu jakością danych o kluczowym znaczeniu.
6. Komitet Audytu nadzoruje w sposób bieżący skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

§ 18

Zadania Zarządu

1. Zarząd odpowiada za opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem, w tym strategii zarządzania ryzykiem (obejmującej również zarządzanie ryzykiem operacyjnym), a także za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem.
2. Zarząd banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. etapach: identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania, a jeśli to konieczne – Zarząd podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu.
3. Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym), a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem ryzykiem. W tym zakresie Zarząd

zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym).

4. Zarząd dokonuje regularnych przeglądów strategii i polityk zarządzania ryzykiem (w tym operacyjnym) i systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem.
5. Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank.
6. Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
 - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
 - 2) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 3) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,
 - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
 - 5) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 6) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu.

§ 19

Zadania Prezesa Zarządu

1. Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.
2. Prezes Zarządu nadzoruje bezpośrednio, w ramach systemu zarządzania ryzykiem działalność komórek II linii obrony:
 - 1) Stanowisko ds. ryzyk i analiz,
 - 2) Stanowisko ds. zgodności,
 - 3) Stanowiska analityków kredytowych i monitoringu
 - 4) Stanowisko wierzytelności trudnych
3. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym, Prezes Zarządu odpowiada za funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w obrębie całego Banku, w tym za funkcjonowanie systemu informacji Zarządczej w zakresie ryzyka w całym Banku.

§ 20

Zadania komórki ds. ryzyka

(stanowisko ds. ryzyk i analiz)

1. Zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank, oraz prawidłowe zarządzanie nimi przez stosowne jednostki Banku – stanowi element zarządzania ryzykiem na II poziomie.
2. Komórka jest odpowiedzialna za niezależną identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez bank.
3. Komórka stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanawiane w ramach kontroli ryzyka, w tym odpowiada za opracowanie regulacji wewnętrznych w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, a także kontroluje przestrzeganie przyjętych w Banku limitów oraz przyjętego apetytu na ryzyko.
4. Komórka może wnioskować o usprawnienie systemu zarządzania ryzykiem oraz przedstawia propozycje zaradzenia naruszeniom polityk, procedur i limitów w zakresie ryzyka.

§ 20

Zadania komórki ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności

(stanowiska analityków kredytowych i monitoringu)

1. Komórka jest elementem systemu zarządzania ryzykiem kredytowym na II linii obrony (w zakresie zarządzania indywidualnym ryzykiem kredytowym)
2. Zadaniem komórki jest zapewnianie właściwej realizacji procesów związanych z akceptacją ryzyka kredytowego, tj. skutkujących podjęciem decyzji kredytowej.
3. Zadaniem komórki jest dostarczanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależnych ocen jakości portfela kredytowego (na który składają się udzielone kredyty i pożyczki) i działania systemu kontroli wewnętrznej w zakresie działalności kredytowej, a także rozpoznawanie i dokonywanie pomiaru ryzyka w portfelu – komórka stanowi element II linii obrony.
4. Komórka dokonuje:
 - 1) okresowych przeglądów poszczególnych kredytów,
 - 2) sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej wyceny,
 - 3) bada wartość przyjętych zabezpieczeń,
 - 4) ocenia adekwatność rezerw/odpisów na należności i przygotowuje zaleceń dotyczących ich wysokości,
 - 5) dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej terminowych informacji dotyczących ryzyka w portfelu kredytowym,
 - 6) zapewnia wykrycie i usunięcie niedociągnięć i braków w dokumentacji kredytowej oraz dokumentacji zabezpieczeń.

§ 21

Zadania audytu wewnętrznego

1. Audyt wewnętrzny realizowany przez SSOZ BPS ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku – stanowi III linię obrony.
2. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania, w tym ocenia zgodność działań wszystkich jednostek i komórek (w tym komórki ds. ryzyka, komórki ds. zgodności) z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.

§ 22

Pozostałe komórki i jednostki Banku

Pozostałe komórki i jednostki Banku - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń – stanowią I linię obrony.

§ 24

Zmiany w organizacji i strukturze zarządzania

Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku powinny **być uzasadnione i dobrze zaplanowane**, z uwzględnieniem konieczności dokonania przeglądu obowiązujących regulacji

wewnętrznych i procedur w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z funkcjonującymi rozwiązaniami w zakresie zarządzania ryzykiem

IV. Profil ryzyka Banku – aktualna i docelowa struktura ryzyka

§ 25

Ocena istotności ryzyka

1. Bank dokonuje cyklicznej i incydentalnej (w przypadkach nagłej zmiany poziomu ryzyka) identyfikacji istotności ryzyka obciążającego działalność.
2. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, przy czym rozróżniane są następujące typy rodzajów ryzyka:
 - 1) trwale istotne – zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu (tworzy się dla nich odrębne polityki), a także wyznacza wymogi kapitałowe,
 - 2) wariantowo istotne - zidentyfikowane potencjalnie istotne rodzaje ryzyka, w tym ryzyka trudnomierzalne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je jako istotne zgodnie z „Procedurą szacowania kapitału wewnętrznego oraz adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w BS w Nowym Targu”, tworzy się dla nich odrębne polityki, a także wyznacza wymogi kapitałowe, w razie sklasyfikowania jako istotne,
 - 3) nieistotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je zgodnie z „Procedurą szacowania kapitału wewnętrznego oraz adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w BS w Nowym Targu”, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk, ani nie wyznacza odrębnych wymogów kapitałowych, do momentu sklasyfikowania jako istotne,
 - 4) niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka – rodzaje ryzyka niemonitorowane i nie podlegające zarządzaniu, z uwagi na brak występowania w działalności Banku

IV. Mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko

§ 26

Kontrola i ograniczanie ekspozycji na ryzyko

1. W ramach kontroli ryzyka bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności mechanizmy kontrolne dotyczące zarządzania ryzykiem, w szczególności w postaci limitów wewnętrznych ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Mechanizmy kontrolne obejmują m.in.:
 - 1) ustalenie celów strategicznych i kontrola ich przestrzegania, (**cele strategiczne w zakresie zarządzania rodzajami ryzyka zawierają polityki**)
 - 2) przeglądy i weryfikację odpowiednich polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także planów w zakresie zmian organizacyjnych i technicznych wspomagających budowę lub rozwój środowiska zarządzania ryzykiem,
 - 3) określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku, a także budowę odpowiedniej kultury organizacyjnej,
 - 4) opracowanie, wdrożenie a także kontrolę przestrzegania szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem, a także zawartych w nich limitów wewnętrznych,

- 5) przyjmowane i weryfikacja odpowiednich planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej,
 - 6) dokonywanie cyklicznych przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych i struktury organizacyjnej Banku, w celu dopasowania ich zapisów do zmian profilu ryzyka lub zakresu działalności.
2. Odstępstwa od zastosowania mechanizmów kontroli i ograniczania ryzyka (np. wynikające z realizacji zasady proporcjonalności) powinny być uzasadniane, dokumentowane i akceptowane przez Zarząd
 3. Wybór i wdrożenie mechanizmów kontroli ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, Zarząd ocenia cyklicznie adekwatność stosowanych polityk i mechanizmów zarządzania ryzykiem, a także podejmuje decyzje o zastosowaniu odpowiednich rozwiązań.

§ 27

Bieżące zarządzanie ryzykiem

Bieżące zarządzanie ryzykiem polega na:

- 1) bieżącym stosowaniu i monitorowaniu mechanizmów kontroli ryzyka na I linii obrony, w tym podejmowaniu działań przez jednostki i komórki organizacyjne na I linii obrony zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- 2) identyfikacji ryzyka i gromadzenia oraz przekazywania informacji dotyczących ryzyka – z I linii obrony, do II linii obrony

§ 28

Zasady ustalania limitów wewnętrznych

1. W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które Bank uznaje za istotne i mierzalne.
2. Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.
3. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość akceptuje Zarząd.
4. Wysokość limitów, o których mowa w ust. 1 jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka banku (apetytu/tolerancji na ryzyko).
5. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej i przechowywane przez komórkę ds. ryzyka.

§ 29

Postępowanie w przypadku przekroczenia limitów

1. Zarząd w wewnętrznych regulacjach określa sytuacje i warunki, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych.
2. Zarząd określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia innego niż to, o którym mowa w ust. 1, wyeliminowanie tego przekroczenia, oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.

§ 30

1. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza stanowisko ds. ryzyk i analiz.
2. Raporty zawierające informację o wykorzystaniu limitów przedkładane są okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej”.

V. Kontrola wewnętrzna

§ 31

System kontroli wewnętrznej odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem. Zasady przeprowadzania kontroli ryzyka są zgodne z „Regulaminem kontroli wewnętrznej w BS w Nowym Targu”, powinny być odzwierciedlone w planie kontroli.

§ 32

1. Wszyscy pracownicy mają obowiązek dokonywania bieżącej kontroli ryzyka na zajmowanym stanowisku pracy, w ramach wynikających z przydzielonych mu zadań i na zasadach wynikających z regulacji wewnętrznych Banku.
2. Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych mają obowiązek przeprowadzania kontroli przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych im pracowników.

§ 33

System kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka powinien obejmować:

- 1) adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 2) zasady polityki/strategii, procedury, instrukcje, metodologie,
- 3) adekwatne systemy informacji zarządczej i nadzorczej,
- 4) czynności kontrolne w zakresie przestrzegania zasad/strategii, procedur, instrukcji, metodologii,
- 5) proces regularnego przeglądu i oceny zgodności działania Banku z zasadami strategii/polityk oraz procedurami.

§ 34

1. Celem kontroli jest ujawnienie niedoskonałości systemu, błędów procesu zarządzania ryzykiem, niedoskonałości procedur w obszarach ryzyka oraz proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań poprawiających jakość działania systemów i procesów zarządzania ryzykiem.
2. Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych kontroli Zarząd Banku podejmuje decyzje odnośnie doskonalenia jakości procedur, środków technicznych i organizacyjnych obowiązujących w Banku

VI Kultura ryzyka *

§ 35

1. Promowanie w Banku kultury ryzyka ma na celu rozwój rozumienia ryzyka i zarządzania ryzykiem, nie tylko przez Zarząd Banku oraz komórki zarządzania ryzykiem, ale również przez pozostałych pracowników Banku.

2. Stosowanie w Banku kultury ryzyka pozwala pracownikom na wyobrażenie skutków ich postępowania w odniesieniu do kształtowania poziomu ryzyka, a tym samym zrozumienie konieczności przestrzegania przyjętych w Banku reguł w zarządzaniu ryzykiem.

§ 36

Na pozytywne kształtowanie kultury ryzyka w Banku wpływają:

- 1) prezentowanie przez Zarząd Banku i komórki zarządzania ryzykiem postaw polegających na absolutnym przestrzeganiu zasad zarządzania ryzykiem;
- 2) wysyłanie przez Zarząd Banku i komórki zarządzania ryzykiem spójnych i jasnych wiadomości dotyczących akceptowanych poziomów ryzyka;
- 3) uwzględnianie ryzyka w dyskusjach dotyczących podejmowania decyzji w Banku,
- 4) uwzględnianie analizy ryzyka występującego w przeszłości w kształtowaniu aktualnej i przyszłej działalności Banku – uczenie się na błędach;
- 5) efektywna komunikacja pozioma pomiędzy pracownikami danej komórki organizacyjnej lub jednostki;
- 6) współpraca pomiędzy komórkami organizacyjnymi Banku oraz oferowanie wsparcia w realizowanych projektach dla dobra całego Banku.

§ 37

Narzędziami, które podnoszą poziom kultury ryzyka w Banku są:

- 1) jasne i zrozumiałe procedury dotyczące zarządzania ryzykiem;
- 2) łatwy dostęp do procedur dotyczących zarządzania ryzykiem dla wszystkich pracowników
- 3) konieczność posiadania znajomości procedur zarządzania ryzykiem (nowych oraz aktualizacji istniejących) przez wszystkich pracowników biorących udział w procesie zarządzania danym rodzajem ryzyka – co jest wpisane we wszystkich zasadach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 4) w procesie przyjmowania nowych pracowników – konieczność zaznajomienia ich z kulturą ryzyka oraz zasadami zarządzania ryzykiem w procesach, w których będzie uczestniczył ten pracownik;
- 5) konieczność przekazywania pracownikom Banku informacji o występujących zmianach w przepisach prawa lub w regulacjach wewnętrznych;
- 6) uczestnictwo pracowników Banku w szkoleniach wspierających rozumienie ryzyka, a następnie przekazywanie zdobytej wiedzy w ramach komórki organizacyjnej lub innym pracownikom uczestniczącym w procesie zarządzania ryzykiem;
- 7) bieżąca wymiana informacji w ramach komórki organizacyjnej;
- 8) wymiana informacji pomiędzy komórkami, które zwiększają rozumienie ryzyka; (zwłaszcza o ustalonych limitach, ich budowie, celu stosowania limitów) przez pracowników komórek zarządzania ryzykiem dla pracowników jednostek biznesowych;
- 9) stosowanie w Banku na odpowiednim poziomie oraz zgodnie z kompetencjami sankcji za nieprzestrzeganie procedur zarządzania ryzykiem;
- 10) wprowadzenie, odpowiednio do specyfiki Banku, szczegółowej, matrycy funkcji kontroli; wydawanie jasnych i zrozumiałych zaleceń pokontrolnych, nastawionych zwłaszcza na ograniczanie ryzyka, ich monitorowanie i egzekwowanie

VII. Postanowienia końcowe

§ 38

1. Postanowienia niniejszej Strategii mają zastosowanie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem w Banku powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami, posiadanymi uprawnieniami, niniejszą Strategią oraz obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi.
3. Niniejsza Strategia podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje stanowisko ds. ryzyk i analiz.
4. Wnioski przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.
5. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Nowym Targu.” oraz jej zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.